

Lese og skrive med Æsops fabler

Denne gang: Gaupen og reven

Lærerveiledning:

Øvingsarkene i dette opplegget er tenkt brukt for elever i 4. – 7. trinn. Noe av dette kan også brukes på 3. trinn, og kanskje for elever på 2. trinn, som har kommet langt i utviklingen av leseferdighetene.

Æsops fabler har i seg mye godt stoff som kan brukes i bevisstgjøring og øving av holdninger og sosial kompetanse. Derfor har vi tatt for oss mange av disse fablene og laget opplegg rundt disse. I oppleggene har vi kombinert holdningsskapende arbeid i forhold til elevene, med trening av lese- og skriveferdigheter.

I eget arbeid med oppøving av elevenes leseferdigheter har jeg savnet opplegg som kan være gode og helhetlige. Øvingsarkene i dette opplegget er på sett og vis en samling av ulike måter å jobbe med tekster på, som er plukket opp gjennom årene.

Vi gir nedenfor en oversikt over forslag til måter vi tenker oss kan være nyttige å jobbe med disse tekstene.

Men; det er ikke meningen at disse øvingsarkene skal brukes fra A til Å. Her kan lærer vurdere hva man vil bruke, og hvor mye av det man vil bruke, alt etter behov for trening, hvordan man vil jobbe, elevenes motivasjon, og andre faktorer som lærer ser er nødvendig å ta hensyn til.

Dette er grunnen til at vi i oppgavene har skrevet «Oppgave ___:» slik at nummer på oppgavene kan skrives inn av lærer ut fra hva man velger å bruke.

Gaupen og reven

Forskjellige måter å bruke fabelen:

1. Til lesetrening: Lese fabelen for å bli kjent med den.
 - a. Lese fabelen stille, alene.
 - b. Lese fabelen høyt sammen i gruppe eller klasse.
 - c. Lese med læringsvenn: Den ene for den andre, og bytte.
 - d. Gjenfortelle fabelen for læringsvenn med egne ord, muntlig/skriftlig.
2. Til samtale:
 - a. Bruk teksten i fabelen som utgangspunkt for å snakke om moralen eller temaet i fabelen. Hva forteller den oss? Hva kan vi lære?
 - b. Bruk ordene og begrepene i teksten til å bevisstgjøre og utvide ord- og begrepsforrådet.
3. Trene lesehastighet.
 - a. Hvor mange ord klarer eleven å lese på ett minutt?
 - b. Repetert lesing, for å øve opp ordgjenkjenning og lesehastighet.
4. Til trening av leseforståelse
 - a. Lese fabelen, og finne ut hvilke ord som mangler.
 - b. Svare på spørsmål til fabelen.
 - c. Sette setninger i kronologisk rekkefølge.
 - d. Lage egne spørsmål til fabelen, som eleven bruker til å spørre en annen elev i klassen.
 - e. Finne ut hvilket ord i parenteser som gir mest mening i sammenhengen. Denne oppgavetypen er kjent fra Carlstens lesetester.
5. Til skrivetrening:
 - a. Som utgangspunkt for å lage egen fortelling/fabel om temaet.
 - b. Gjenfortelle fabelen med egne ord, skriftlig.
6. Til kreativ utfoldelse:
 - a. Lage en tegning for å illustrere innholdet i fabelen.
 - b. Fargelegge tegninger av figurer fra teksten. I tillegg til å fargelegge, kan det tegnes videre, for å sette figurene inn i en sammenheng.

Dette er noen forslag til hvordan bruke fabelen til lese- og skrivetrening, samt samtale og bevisstgjøring omkring det sosiale temaet i fabelen.

Ellers finnes det nok uendelig med andre måter å bruke fabelen på, men her håper vi å ha gitt et knippe forslag som kan være nyttige og utviklende for elevene disse tekstene kommer til å bli brukt på.

Lykke til med det gode lese- og læringsarbeidet.

Med beste hilsen

Olav Kåre Kløvning

Netteleven

Gaupen og reven

Oppgave ___: Les fabelen

Gaupen og reven kunne ikke bli enige om hvem av dem som hadde den beste og fineste pelsen.

"Skinnet mitt har slike flotte flekker,» sa gaupen. Ingen har finere pels enn det jeg har!

"Jeg har noe pent og verdifullt, jeg også", sa reven. "Men det er ikke i det ytre. Det er i hodet mitt. Bedre er det å ha vett i skallen, enn et vakkert skinn."

Æsop levde for over 2500 år siden på øyen Samos vest for det som i dag er Tyrkia. Han var slave hele sitt liv.

Æsop laget små historier, som har et tema eller poeng, som skal illustrere en side ved det å være menneske eller å leve sammen med andre.

Ofte brukte dyr eller ting i naturen som hovedpersoner.

Hva tenker du er temaet i denne fabelen?

Gaupen og reven

Oppgave ___: Snakk om ordene og begrepene i fabelen.

Hva betyr «kunne ikke bli enige»?

Hva betyr «skinnnet mitt»?

Hva er «pels»?

Hva betyr «pent og verdifullt»?

Hva betyr «det er ikke i det ytre»?

Hva betyr «ha vett i skallen»?

Andre ord og uttrykk som vi må finne ut av?

Gaupen og reven

Oppgave ___:

Hvor mange ord klarer du å lese på ett minutt?

Gaupen og reven kunne ikke bli enige om hvem av dem som hadde den beste og fineste pelsen.

"Skinnet mitt har slike flotte flekker,» sa gaupen. Ingen har finere pels enn det jeg har!

"Jeg har noe pent og verdifullt, jeg også", sa reven. "Men det er ikke i det ytre. Det er i hodet mitt. Bedre er det å ha vett i skallen, enn et vakkert skinn."

Ord:

6

12

17

18

23

28

34

40

47

55

63

68

Hvor mange ord klarte du?

1. gang: _____ 2. gang: _____

Gaupen og reven

Oppgave ___: Hvilke ord mangler?

Gaupen og _____ kunne ikke bli enige om _____ av dem som hadde den beste og fineste pelsen.

"Skinnet _____ har slike flotte flekker,» _____ gaupen. Ingen har finere _____ enn det jeg _____!

"Jeg har noe _____ og verdifullt, jeg også", sa reven. "Men det er ikke i det _____. Det er i hodet mitt. _____ er det å ha vett i skallen, enn et vakkert _____."

Hvor passer ordene inn i teksten ovenfor? Kryss ut.

pels	pent	reven	skinn	Bedre
ytre	mitt	sa	hvem	har

Gaupen og reven

Oppgave ___: Svar på spørsmålene. Bruk hele setninger.

Hvem kunne ikke bli enige?

Hva var det de var uenige om?

Hva sa gaupen?

Hva sa reven?

Gaupen og reven

Oppgave ___: Sett setningene i riktig rekkefølge.

«Pelsen min er finest.»

«Bedre er det å ha vett.»

«Jeg har også noe pent.»

Gaupen og reven var uenige.

«Den har så flotte flekker.»

Forslag til temaet i fabelen:
*Bedre å være vakker i det indre
enn i det vtre.*

Gaupen og reven

Oppgave ___: Lag en tegning av gaupen og reven.

Gaupen og reven

Oppgave ___ : Lag spørsmål til fabelen. Spør en klassevenn.

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Gaupen og reven

Oppgave ___:

Hvilket ord passer i teksten? (sett strek under rett ord)

Gaupen (og – men – til) reven kunne ikke bli enige om (hvor – hvem – hva) av dem som hadde den beste og fineste pelsen.

"Skinnet (mitt – ditt – sitt) har slike flotte flekker,» sa gaupen. Ingen har finere pels enn det (alle – jeg – mange) har!

"Jeg har (flere – våre – noe) pent og verdifullt, jeg også", sa (reven – bjørnen – gaupen). "Men det er ikke i det ytre. Det er i (foten – hånden – hodet) mitt. Bedre er det å ha vett i skallen, enn et vakkert skinn."

Gaupen og reven

Oppgave ___:

Ordkjeder. Finn ordene i ordkjedene. (3 ord i hver ordkjede.)

menrevikke

somdenog

pelsmitthar

flottgaupefin

allejegmange

jegvårpent

ogsåbjørndet

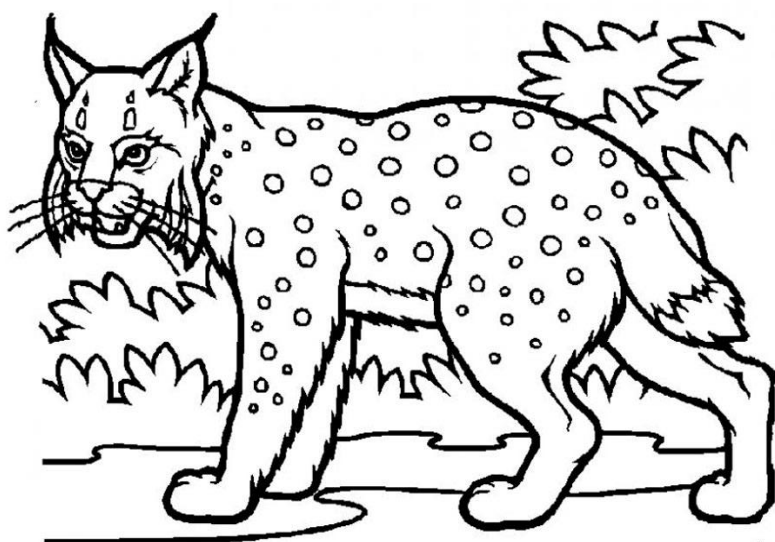
erikkeytre

fothåndhode

bedrevettskinn

Gaupen og reven

Oppgave ___: Tegn ferdig og fargelegg tegningen av gaupen og reven.

Gaupen og reven

Oppgave ___: Samtale omkring temaet i fabelen.

Noen stikkord og spørsmål:

- Hva er det å være fin i det ytre?
- Hvorfor er noen veldig opptatt av det ytre?
- Hva vil det si å være fin eller vakker i det indre?
- Hva er det viktigste? Begge deler? Eller er det noe som er viktigere enn det andre?
- Hvem er mest opptatt av det ytre, og hvem er mest opptatt av det indre?

Gi eksempel:

Flere eksempler:

Gaupen og reven

Æsops liv

Æsop levde for over 2500 år siden på øyen Samos vest for det som i dag er Tyrkia. Her var han slave hos en gresk mann som het ladmon. Ut fra det som er skrevet om Æsop, må han ha vært en fysisk handikappet mann.

På et tidspunkt har Æsop blitt løslatt som slave. Han har brukt sine små moralske historier til å få vanlige folk til å se hvordan herskerne i Hellas på den tiden misbrakte sin makt og behandlet folk urettferdig. Dette kan se ut til å ha ført til at han ble utsatt for en grusom død.

Æsops fabler

Æsop fabler er små historier, som har et tema eller poeng, som skal illustrere en side ved det å være menneske eller leve sammen med andre. Vi sier ofte at fabelen har en moral eller etisk poeng.

Ofte brukte Æsop dyr eller ting i naturen som hovedpersoner i fablene for å illustrere poengene sine. Det gjorde han for å ufarliggjøre historiene sine, dvs at de ikke skulle føles rettet mot en bestemt person eller grupper av personer. Poengene i fablene er lagt til av andre enn fabelskaperen selv, men poenget var nok i tankene hans når han laget fablene.

Æsops fabler er fortsatt populære historier, som ofte blir brukt til å lære barn moral og god oppførsel. Siden de fleste fablene er korte, enkle, humoristiske og med et tydelig poeng, er de lett tilgjengelige, og appellerer til alle aldersgrupper.

Lese og skrive med Æsops fabler

Gaupen og reven

Gaupen og reven